

TANULMÁNYOK

A tettleges véleménynyilvánítás alkotmánybíróági megítélése

CSINK LÓRÁNT*

Megrongálható-e vagyontárgy a tulajdonos hozzájárulása nélkül? Vélhetően mindenki ösztönös válasza az, hogy nem. A profi jogász viszont óvatosabb, és e kérdésre úgy felel, hogy attól függ. A valóságban előforduló helyzetek sokasága óvatosságra inthet: tényleg ugyanúgy kell megítélni egy fenyegető falírkát, mint például Banksy politikai üzenetet hordozó graffitijeit? A kérdés több aspektusból is vizsgálható. A jelen tanulmány nem foglalkozik azzal, hogy a street art a művészi szabadság védelme alá tartozik-e. Kizárólag a véleménynyilvánítási szabadság körébe eső, közéleti közlést megfogalmazó jelenségeket vizsgálja, és az Alkotmánybíróság legfrissebb esetjogát elemezve von le következtetéseket az állagsérelmet okozó véleménynyilvánítások alkotmányosságáról. Az egyes eseteket tágabb kontextusba helyezve részletesebb kép bontakozik ki az Alkotmánybíróság alapjogi szemléletéről.

Kulcsszavak: tettleges véleménynyilvánítás, véleménynyilvánítási szabadság, alapjogi teszt

The constitutional adjudication of non-verbal speech

Can property be damaged without the owner's consent? Everyone's instinctive answer might be a definite no. Professional lawyers, however, are more careful, and answer this question by 'it depends'. Indeed, the variety of situations that occur in reality may suggest caution: should we really judge a threatening graffiti in the same way as, for example, Banksy's politically charged works? The question can be examined from several aspects. This paper does not deal with whether street art falls under the protection of artistic freedom. It deals exclusively with phenomena of public communication falling within the scope of freedom of expression, and by analysing the latest case law of the Hungarian Constitutional Court, it draws conclusions about the constitutionality of non-verbal speech. Individual cases can be placed in a broader context, and thus this paper concludes to the Constitutional Court's approach on fundamental rights.

Keywords: non-verbal speech, freedom of expression, human rights restriction test

* Egyetemi tanár, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kar.

1. Bevezetés

Információs társadalomban élünk – e gyakran hangoztatott, ezért már közhellyé vált megállapítással aligha lehet vitatkozni; egyre gyorsabban egyre több közlés jut el hozzánk a világ szinte bármely pontjáról. Ekkora információmennyiség befogadása meghaladja az emberi kapacitás határait, ezért szükségszerűen válogatunk a közlések közül. Ez a válogatás nem pusztán tartalmi alapú (minél izgalmasabb a közlés, annál inkább befogadjuk), hanem az is fontos, hogy milyen a „csomagolás”. Minél meghökkentőbb, érdekesebb, tetszetősebb a közlés formája, annál valószínűbb, hogy felfigyelünk rá.

Az információs társadalom, a „gondolatok piaca” valóban a piaci logika alapján működik. Az információ közlőjének célja, hogy a közlés eljusson a címzethez (vagy minél szélesebb címzetti körhöz), ezért – racionális piaci szereplő lévén – ügyel a közlés formájára. Érdeke úgy becsomagolni az információt, hogy a közönség minél nagyobb eséllyel fogadja be azt. A közlés módja épp ezért változik: a szavak helyett és mellett nagyobb jelentősége lesz a szokatlanabb, meghökkentőbb közlési formáknak, így előtérbe kerül a tettleges véleménynyilvánítás.

Az utóbbi években az Alkotmánybíróság több döntést hozott a tettleges véleménynyilvánítással kapcsolatban. A jelen írás hipotézise az, hogy a trend a tettleges véleménynyilvánítás védelmi szintjének csökkenése, ami épp ellentétes a „piaci igényekkel”. A hipotézis igazolása céljából a tanulmány elsőként áttekinti a véleménynyilvánítási szabadság (az Alkotmánybíróság által is elismert) tartalmát, és ebből arra következtet, hogy a védelmi kör kapcsán a megjelenési formának csak annyiban van jelentősége, amennyiben az a korlátozás arányosságát befolyásolja. Ezt követően három alkotmánybírósági döntést vizsgál: a 14/2019. (IV. 17.) AB határozatot (járadafestéses határozat), a 17/2020. (VII. 17.) AB határozatot (plakátfestéses határozat), valamint a 3001/2024. (I. 12.) AB határozatot és a 3002/2024. (I. 12.) AB határozatot (Lady MRD határozat¹). Az írás összeveti a három döntés tényállásának jogilag releváns elemeit, a korlátozási okokat, valamint hogy azokat milyen súllyal vette figyelembe az Alkotmánybíróság. Ezt követően von le következtetést arra vonatkozóan, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlatában mi minősül védett véleménynek.

2. A tettleges véleménynyilvánítás jelentősége és alkotmánybírósági megközelítése

A véleménynyilvánítási szabadság tartalma a kommunikáció, gondolatok és eszmék másokkal való megosztása. Az Alkotmánybíróság kezdeti gyakorlata is kommunikációs alapjogként ismerte el a véleménynyilvánítási szabadságot.² Ez az alapjog nem pusztán arra biztosít szabadságot, hogy kimondjuk a gondolatainkat, hanem hogy azokat másokkal közöljük, megosszuk az információt. Épp ezért a véleménynyilvánítás szabadsága is kollektív jog: egyedül nem gyakorolható, szükséges legalább még egy ember, akinek az információt továbbítjuk. A másik oldalról

¹ Az Alkotmánybíróság két indítvány alapján két határozatban is foglalkozott a Lady MRD ügygel, a kettő tartalmilag azonos.

² 30/1992. (V. 26.) AB határozat.

kijelenthető: nemcsak az a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozása, ha valaki nem mondhatja el a véleményét, hanem az is, ha akár a kommunikációs csatornától, akár a célközönségtől megfosztják.

Az alkotmánybírói gyakorlat is kettébontja a védelem tárgyát: egyfelől a véleményt védi, másfelől a kommunikációs csatornát. Az Alkotmánybíróság megfogalmazásában:

Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében biztosított szabadság egyaránt kiterjed a vélemény megformálására és e vélemény másokkal való megosztására. Az alaptörvényi védelem tárgya e vonatkozásban kettős: egyrészt az üzenet, a másokkal megosztott információ, másrészt pedig a vélemény megformálásának módja, azaz a kommunikációs csatorna. Nemcsak azt biztosítja az Alaptörvény IX. cikke, hogy alkotmányos keretek között bármilyen tartalmú információ közölhető legyen, hanem [azt] is, hogy a véleménynyilvánító szabadon eldönthesse, hogy a véleményt milyen formában, milyen kommunikációs úton kívánja továbbítani. Bár az alaptörvényi védelem a véleménynyilvánítás szabadságának mindkét előbb említett elemére kiterjed, az alapjog korlátozhatósága szempontjából jelentősége van annak, hogy a korlátozás az információt, vagy a kommunikációs csatornát érinti. Általánosságban megállapítható, hogy erősebb alkotmányos érdek szükséges az információ megosztásának korlátozásához (azaz annak megakadályozásához, hogy a véleménynyilvánító megoszthassa az információt), mint a kommunikációs csatorna megválasztásához (azaz ahhoz, hogy az információátadás miképp történik). Az előbbi ugyanis a véleménynyilvánítás szabadságának központi elemét korlátozza.³

A jogirodalom evidenciának tekinti, hogy a kommunikáció nem korlátozódik a beszédre. Török Bernát meghatározásában:

bizonyos cselekedeteket „szólásnak” tekintünk, noha nem minősülnek beszédnek a szó köznapi értelmében. Jelvények viselését, zászlók lengetését, egyes ruhák felöltését és sok egyéb olyan cselekvést olyan[ok]nak tartunk, amelyek osztoznak a szólásszabadság jelentőségében.

Hozzáteszi, hogy célszerűnek tűnik szélesebben meghatározni a szólásszabadság hatálya alá tartozó ügyek körét, és e körön belül eltérő mértékű védettséget adni a kommunikációnak.⁴ Másik oldalról a beszéd sem esik védelem alá, ha nincs kommunikációs tartalma. Az Alkotmánybíróság szerint a „csak és kizárólag az érintett személy lejáratására irányuló, egyfajta szitokszóként megjelenő forma nem tartozik a véleménynyilvánításhoz való jog gyakorlásának alkotmányosan védett körébe”.⁵ Egy másik döntésében pedig kimondta, hogy „ha a kifejezés nem a közhatalmi tevékenységnek a kritikája, hanem pusztán az emberi méltóságot sértő személyeskedés, akkor az

³ 3322/2019. (XI. 26.) AB határozat, indokolás [18]–[19] Az ügyben az indítványozó egy kommentben „buzinak” nevezte a területi önkormányzat egy képviselőjét annak közösségi oldalán. Az Alkotmánybíróság arra következtetett, hogy a kifejezés nem a képviselő szexuális orientációjára utalt, hanem gyalázó szitokszóként szerepelt, akként viszont nem élvez a véleménynyilvánítási szabadság védelmét.

⁴ TÖRÖK Bernát: A szólásszabadság hatóköre és az általa nyújtott védelem. *Magyar Jog*, 2015/7–8., 386–387.

⁵ 1/2015. (I. 16.) AB határozat, indokolás [35].

Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdése folytán nem lehet sikerrel hivatkozni a véleménynyilvánítás szabadságának védelmére”.⁶

Sem a jogirodalomból, sem az alkotmánybíróági gyakorlatból nem vonható le olyan következtetés, hogy a nonverbális kommunikáció (ideértve a jelképek használatát is) ne esne a véleménynyilvánítási szabadság védelmi körébe. Sőt, ezek gyakorlati jelentősége növekszik: Stock Szabolcs felhívja a figyelmet arra, hogy a 21. században a véleménynyilvánítási szabadság új, szokatlanabb megjelenési formái fontos szerepet töltenek be, aminek oka az érzéketlenülés. Az internetnek és a közösségi médiának köszönhetően a jelenkor embere gyorsan tud nagy mennyiségű információ birtokába jutni, ha pedig a véleménynyilvánító jobban fel szeretné hívni a figyelmet az üzenet tartalmára, akkor szokatlan eszközökhöz nyúl.⁷

A nonverbális (tetteges) véleménynyilvánítás védelmét az Alkotmánybíróság elismeri, de annak gyakorlásához speciális szabályokat fűz. A védelmet akkor biztosítja, ha a konkrét cselekmény mind a véleménynyilvánító személy szubjektív szándéka, mind az objektív értékelés szerint a nyilvánosság előtt értelmezhető közlés. Szükséges tehát, hogy a közlő részéről legyen véleménynyilvánítási szándék (például ne rongálási céllal fesse le a járdát), az objektív feltétel pedig az, hogy a választott közlési forma alkalmas eszköze legyen a gondolatok közlésének, azaz a külvilág számára is felfogható, érthető legyen.⁸

3. A tetteges véleménynyilvánítás megítélésének gyakorlata

3.1. Járdafestés

A járdafestéses határozat indítványozóit a Vas Megyei Kormányhivatal köztisztasági szabálysértésben marasztalta egy járdafelület összefestése miatt. Az indítványozók az ügyben eljáró hatóság és bíróság előtt hiába védekeztek azzal, hogy magatartásukkal csupán a járda rossz állapotára akarták felhívni a figyelmet, így az kommunikációs tartalmú és a véleménynyilvánítási szabadság védelmi körébe esik. A bíróság álláspontja szerint más tulajdonának hozzájárulás nélküli használata sérti a tulajdonos rendelkezési jogát, így ez a magatartás a társadalomra veszélyes.

Az Alkotmánybíróság többségi döntésének indoklásából és az ahhoz kapcsolt különvéleményekből, párhuzamos indoklásokból három eltérő vélemény olvasható ki. A többségi döntés elsőként a szubjektív és az objektív felismerhetőség tesztjét végezte el, és ennek alapján megállapította, hogy szándék szerint megállapítható a kommunikációs tartalom (figyelemfelhívás közösségi kérdésben), és a külső szemlélők egyértelműen azonosíthatják a közlés célját (figyelmeztetés az útburkolati hibákra és ehhez kapcsolódóan a hatóságok mulasztására).⁹ Ennek

⁶ 3093/2019. (V. 7.) AB végzés, indoklás [15].

⁷ STOCK Szabolcs: A tetteges véleménynyilvánítás dogmatikai kérdései. In KURUNCZI Gábor – POGÁCSÁS Anett – VARGA Ádám (szerk.): *Vis unita fortior. Válogatott tanulmányok*. Budapest, Pázmány Press, 2021, 274.

⁸ KOVÁTS Beáta: A véleménynyilvánítási szabadság vizsgálata az Alkotmánybíróság gyakorlatában. *Alkotmánybíró-sági Szemle*, 2023/1., 38.

⁹ „[A különböző] cselekményeknek a véleménynyilvánítás szabadságával való kapcsolata azonban nem ítéltető meg egységes módon. Egy gyermekek által elhelyezett aszfaltrajznak ugyanis jellemzően nincs a közléssel kapcsolatos kommunikációs üzenete, szemben például egy figyelemfelhívó jelleggel befestett, repedezett járdaszakasszal.

alapján a többségi álláspont a járdafestést a véleménynyilvánítási szabadság védelmi körébe vonta, és az alapjogi teszt elvégzése után arra következtetett, hogy a szabálysértésben marasztalás a véleménynyilvánítási szabadság aránytalan korlátozását jelentette.¹⁰ Stumpf István párhuzamos indokolása szintén az alapjogi teszt alapján látta alaposnak az alkotmányjogi panaszt.

A döntéshez kapcsolt különvélemények eltérő súlypontúak voltak, legplasztikusabban Juhász Imre alkotmánybíró fogalmazta meg, hogy „egy magatartás szabálysértéssé vagy bűncselekménnyé nyilvánításával a jogalkotó általánosságban döntött annak társadalomra veszélyességéről”.¹¹ Ezt továbbgondolva megállapítható, hogy egy tényállásszerű (a szabálysértési vagy a büntetőkódexbe ütköző) magatartás nem tekinthető alapjoggyakorlásnak.¹²

A harmadik álláspont Varga Zs. András alkotmánybíró párhuzamos indokolásában jelenik meg (amely állásponthez tartalmilag több különvélemény is kapcsolódott). Eszerint a más tulajdonába tartozó vagyontárgyakat hozzájárulás hiányában megérinteni sem szabad,¹³ amiből az a következtetés vonható le, hogy a véleménynyilvánítási szabadság és a tulajdonhoz való jog kollíziója esetén nincs szükség alapjogi mérlegelésre (szükségességi-arányossági vizsgálatra), minden esetben a tulajdonvédelmet kell előtérbe helyezni.

3.2. Plakátfestés

A plakátfestéses határozat indítványozói a kormány egyes nemzeti konzultációs plakátjait festették le diszperzittel, majd a plakátra az üzenettel ellentétes tartalmú feliratokat írtak.¹⁴ Az ügyben eljáró bíróságok a cselekményt rongálásnak minősítették és az indítványozókat megrovásban részesítették. A határozat többségi érvelése alapján a testület nem végezte el a tetteges véleménynyilvánítás szubjektív és objektív felismerhetőségének tesztjét, a plakát lefestését a

---

A közterületnek minősülő út- vagy járdaszakaszon könnyen eltávolítható festékekkel elhelyezett feliratok, színezések ugyanis minősülhetnek a véleménynyilvánítás jogának hatálya alá eső szimbolikus szólásnak. Ennek megítélése során elsősorban arra kell figyelemmel lenni, hogy a véleményközlés személyes szándékán túl az adott cselekmény (például felfestett felirat vagy színezés) objektív módon is alkalmasnak tekinthető eszköze, közvetítője lehet-e gondolatok közlésének. Amennyiben ugyanis erre igenlő választ tudunk adni, akkor ezen cselekményt a véleménynyilvánítás körébe tartozó cselekménynek kell tekintenünk” (indokolás [31]).

¹⁰ A többségi döntés érvelésének zavaró eleme, hogy a jogkorlátozás aránytalanságát amiatt állapította meg, mert a bíróság nem végezte el az alapjogi mérlegelést (indokolás [40]). Az érvelés egészéből ugyanakkor az következik, hogy a többségi döntés a szabálysértésben marasztalást tekintette aránytalanak.

¹¹ Indokolás [63].

¹² A „tényállásszerű magatartás eleve veszélyes a társadalomra” kitétel nem csupán alkotmányjogi, hanem büntetőjogi oldalról is vitatható. A klasszikus szakjogi nézet szerint a társadalomra veszélyesség materiális jogellenességet jelent, amely megmutatja, hogy az általános veszélyességet kifejező tényállásszerűség a konkrét esetben is veszélyes-e. Épp ezért a tényállásszerűség és a társadalomra veszélyesség párhuzamosan vizsgálandó. NAGY Ferenc – TOKAJI Géza: *A magyar büntetőjog általános része*. Budapest, Korona, 1998, 141.

¹³ Indokolás [50].

¹⁴ Az üggyel kapcsolatban felvehető, hogy az tetteges véleménynyilvánításnak minősíthető-e egyáltalán. Ugyan felirat plakáton való elhelyezése „hagyományos” véleménynyilvánítás, az eset megítélések nem az új közlés elhelyezése, hanem az eredeti közlés megrongálása került előtérbe. Az eset tehát azt hozta elő, hogy a fogalmilag rongálásnak minősülő tevékenység mennyiben lehet (tetteges) véleménynyilvánítás.

közlés tartalma alapján tekintette a véleménynyilvánítási szabadság részének. Az érvelés az alapjogi tesztet tartalmazta, és az arányossági vizsgálatnál arra a következtetésre jutott, hogy az okozott kár *mértéke* és a szankció *enyhe súlya* miatt nem aránytalan a korlátozás.¹⁵

A döntéshez kapcsolt több párhuzamos indokolás – a járdafestéses határozathoz hasonlóan – azzal érvelt, hogy a tényállásszerű magatartás eleve nem tartozhat a védett alapjog körébe. Ugyanakkor figyelemre méltó Hörcherné Marosi Ildikó alkotmánybíró különvéleménye:

A nemzeti konzultációs óriásplakát [...] létének kizárólagos célja és értelme az, hogy az állampolgárokat a kormányzattal való kommunikációra buzdítsa, tájékoztassa őket a feltett kérdéseket illetően elfoglalt kormányzati álláspontról. [...] Ezért e plakátok pusztá tulajdoni tárgyként való kezelése, valamint ezzel szemben a plakátokra ráfestett állampolgári „válasz” rongálásnak minősítése elfedi azt a tény, hogy ebben az esetben nem feltétlenül öncélú károkozásról van szó, hanem egyfajta közéleti vitáról és annak során tett politikai véleménynyilvánításról. Ezért a jelen ügyben aránytalanak tartom a büntetőjogi felelősség megállapítását.¹⁶

A különvélemény tartalma szerint az Alkotmánybíróságnak nemhogy le kell folytatnia az arányossági vizsgálatot, hanem annak keretében azt is értékelnie kell, hogy a vagyontárgy milyen értéket képvisel, azaz a tetteges véleménynyilvánítás milyen mértékű kárt eredményez. Ennek eredményeképp pedig eljuthatunk odáig, hogy a szóban forgó magatartás alkotmányosan nem büntethető.

3.3. Lady MRD

A Lady MRD ügy indítványozói – a külügyminiszter jachtos útjai elleni tiltakozásul – a külügyminisztérium épülete elé a „LADY MRD” feliratot és egy luxusjacht ábrát rajzoltak fel festékszóróval, ami miatt őket rongálás szabálysértésében marasztalták.

A többségi álláspont megismételte a járdafestéses határozatban kifejtetteket, és arra következtetett, hogy azok akkor esnek a véleménynyilvánítási szabadság fogalmi körébe, ha a közlő szubjektív szándéka szerint olyan közéleti közlésről van szó, amely objektív módon mások számára is felismerhető.¹⁷ Ez alapján megállapította, hogy a közlésre fogalmilag kiterjed a véleménynyilvánítás szabadsága, majd pedig a véleménynyilvánítás korlátjaként a tulajdonjog (!) védelmét hoz-

¹⁵ „Az Alaptörvényből nem vezethető le, hogy a véleménynyilvánítás szabadságára hivatkozással bármilyen, a Kormány érdekkörében kihelyezett plakát korlátozás nélkül lefesthető, mint ahogy az sem, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának minden helyzetben meg kell hajolnia a tulajdonvédelem szempontjai előtt. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ügyben eljáró általános hatáskörű bíróságok az indítványozók magatartását – azon túlmenően, hogy a bűncselekmény tényállásszerűen megvalósult-e – alapjogi megközelítésben is értékelték. A bíróságok elismerték, hogy az indítványozók tevékenységét a véleménynyilvánítási szabadság védi, és elemezték, hogy e szabadság tulajdonhoz való joggal történő kollíziója miképp oldható fel. A bíróság az »arányossági tesztet« is elvégezte, és jutott arra a következtetésre, hogy a bűncselekményi értékhatárt meghaladó rongálási kár túllépi az arányos mértéket” (indokolás [38]).

¹⁶ Indokolás [78].

¹⁷ Indokolás [28]–[30].

ta fel legitim célként.¹⁸ Az arányossági vizsgálat azért döntött a tulajdonvédelem javára, mert „szükségtelen költséget” okoztak a tulajdonosnak.¹⁹ A többségi vélemény hozzátette:

ha a nonverbális véleménynyilvánítás választott kifejezési formája valós konfliktusba kerül a tulajdonhoz való alapjoggal, akkor a tulajdonhoz való alapjog korlátozásának a szükségességénél az Alkotmánybíróság vizsgálja azt, hogy a konkrét esetben (és nem általában) rendelkezésre állt-e a vélemény kifejezésére egyéb olyan kifejezési forma, amely a választott nonverbális kifejezési formával azonosan kifejezésre juttathatta a véleményt.²⁰

A párhuzamos indokolások vagy azzal érveltek, hogy a véleménynyilvánítási és a tulajdonjog kollíziójában minden esetben az utóbbit kell előtérbe helyezni, vagy azzal, hogy a (tettleges) véleménynyilvánítás nem valósulhat meg bűncselekmény vagy szabálysértés formájában.

Különvéleményében Schanda Balázs alkotmánybíró egyrészt vitatta az arányossági vizsgálat tartalmát: álláspontja szerint egy csekély összegű helyreállítási költség legfeljebb magánjogi igényt alapoz meg, de a szólásszabadság korlátozását nem, másrészt kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok helytelenül értékelték az ügy alapjogi relevanciáját. A különvéleményhez Czine Ágnes és Hörcherné Marosi Ildikó alkotmánybírók csatlakoztak.

1. táblázat

A vizsgált ügyek többségi döntései

	Járdafestéses határozat	Plakátfestéses határozat	Lady MRD határozat
A véleménynyilvánítási szabadság körébe tartozik?	igen	igen	a teszt eredményeként dönthető el, ha a szükségességi teszten nem megy át, nem
A korlátozás legitim céljaként felmerült szempontok	köztisztaság, tulajdon	tulajdon	tulajdon
Alkalmazott teszt	objektív-szubjektív felismerés	szükségesség-arányosság	objektív-szubjektív felismerés

¹⁸ Indokolás [32].

¹⁹ „A vizsgált esetben az indítványozók a közterületi parkoló aszfaltjának a felületét a tulajdonos akarata és hozzájárulása nélkül változtatták meg, az eredeti állapotot azonban a helyszín elhagyását megelőzően nem állították helyre, azt helyettük a saját költségére végeztette el. Bár az indítványozók a közügyek megvitatásához kapcsolódóan, a politikai véleményük kifejezése céljából helyezték el a feliratot és az ábrát az aszfalton úgy, hogy annak állagában visszafordíthatatlan állagváltozást, és ebből eredő értékcsökkenést nem okoztak, a tulajdonos akarata és hozzájárulása nélkül elhelyezett és a helyszín elhagyása előtt el nem távolított felirat megváltoztatta a felület eredeti állapotát, esztétikai megjelenését, továbbá az eredeti állapot helyreállítása szükségtelenül költséget okozott a tulajdonos számára” (indokolás [38]).

²⁰ Indokolás [42].

	Járdafestéses határozat	Plakátfestéses határozat	Lady MRD határozat
A szükségességi teszt eredménye	fordított szükségességi teszt, ha állagsérelmet okoz, az arányosságot kell vizsgálni	óriásplakáton található üzenet integritása érdekében a véleménynyilvánítás korlátozható	fordított szükségességi teszt, ha állagsérelmet okoz, nem védett
Az arányossági teszt eredménye	a szabálysértésé nyilvánítás aránytalan	a szankció súlyát és az okozott kár mértékét tekintve arányos	nincs
Döntés	megsemmisítés	elutasítás	elutasítás

4. A tettleges véleménynyilvánítás korlátozásának legitim célja

Az Alkotmánybíróság hivatkozott, tettleges véleménynyilvánítással kapcsolatos döntései fontos jogforrástani kérdéseket is felvetnek, nevezetesen az Alaptörvény és a Büntető Törvénykönyv (Btk.), valamint a szabálysértési törvény viszonyát.²¹ A jelen írás a kérdést nem jogforrástani, hanem tartalmi alkotmányossági oldalról közelíti meg. A tartalmi alkotmányossági vizsgálatnak csak akkor van helye, ha elfogadjuk, hogy az alapjoggyakorlás áttörheti a Btk.-ban és a szabálysértési törvényben foglaltakat, azaz tényállászerű cselekmény vagy szabálysértés is lehet alapjoggyakorlás. Ha nem így lenne (azaz a Btk. érintetetlen terület maradna), akkor nem volna szükség tartalmi vizsgálatra: elég lenne arra hivatkozni, hogy azért nincs alapjoggyakorlás, mert azt a Btk. tiltja. Ez azonban aligha tekinthető alkotmányos megközelítésnek – az egymással versengő alapjogok mérlegelését mindenképp el kell végezni.²²

Az alkotmányjogi dogmatika evidenciája, hogy alapjog csak egy másik alapjog vagy alkotmányos cél érdekében korlátozható. Az Alkotmánybíróságnak a korábbi Alkotmány hatálya alatt kialakított gyakorlatát az Alaptörvény normaszövege is megerősíti: „Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható” [I. cikk (3) bekezdés]. Ha tehát a tettleges véleménynyilvánítás az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének védelme alá esik (amit egyik alkotmánybírósági döntés sem tagadott), akkor meg kell határozni azt a legitim célt, amely indokolja a korlátozást.

²¹ Az ezzel kapcsolatos dilemmát, érveket lásd CSINK Lóránt: Lehet-e alkotmányos, ami törvénytelen? In KRUZSLICZ Péter – SÜLYÖK Márton – SZALAI Anikó (szerk.): *Liber amicorum László Trócsányi*. Szeged, Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2021, 81–87.

²² PÓCZA Róbert: Az Alkotmánybíróság határozata a nemzeti konzultációs óriásplakátok lefestéséről. *Jogesetek Magyarázata*, 2021/1., 30.

4.1. Tulajdon, a tulajdonhoz való jog és a tulajdonvédelem

A döntésekben visszatérő elem, hogy a fogalmilag rongálást megvalósító véleménynyilvánítás korlátozását tulajdonvédelmi szempontok indokolják. A döntésekben keverednek a tulajdonjog és a tulajdonhoz való jog elemei. Ez több szempontból visszasz: 1. a döntésekben a tulajdonhoz való jog tárgya és tartalma eltér az Alkotmánybíróság által is vallott tulajdonfogalomtól; 2. nem tisztázza, hogy pontosan kinek az alapjoga sérült; 3. rejtve hagyja a köz- és magántulajdon közti különbségeket; 4. abból indul ki, hogy minden állagsérelem automatikusan rongálás.

A tulajdonhoz való jog elsődlegesen állag- és értékgaranciát biztosít a tulajdonos számára. Az alapjoggyakorlás középpontjában nem a tulajdon, hanem a jogosult, a tulajdonos áll, akinek ez az alapjog a tulajdon állami elvonásától biztosít védelmet. A hivatkozott döntések ezzel szemben a tulajdont a polgári jogi megközelítés szerint védik. A „más tulajdonát érinteni sem szabad” és a „használatot a tulajdonos nem köteles elviselni” típusú érvelések polgári jogi jellegűek, a dologi jog primátusát hirdetik. Ennek a gondolatiségnek köszönhető az az „elszólás”, amely a tulajdonjog szempontjait említi a tulajdonhoz való jog szempontjai helyett.²³ Ezekkel ellentétben az Alaptörvénynek a tulajdonhoz való jogról szóló rendelkezéséből nem látjuk levezethetőnek az érintésvédelmet.

A tulajdonhoz való joggal kapcsolatos alkotmánybírósági döntések a közérdekűségi tesztet használják, amely enyhébb az általános alapjogi teszténél: a tulajdonhoz való jog korlátozása alkotmányos, ha az a köz érdekében történik, feltéve, hogy a korlátozás arányos.²⁴ Ezzel szemben a hivatkozott döntésekben az Alkotmánybíróság *lényegesen* erősebb tesztet alkalmazott az objektív tulajdonvédelemre, mint a tulajdonhoz való jog védelmére – olyan tesztet, amely a tetteges véleménynyilvánítást (az alapjoggyakorlást) gyakorlatilag minimális területre szorítja vissza. Az Alkotmánybíróság döntései pedig nem adnak magyarázatot arra, hogy a tulajdon (intézményi) védelme miért lényegesen erősebb, mint a tulajdonos (alanyi) alapjogvédelme.

A legitim cél meghatározása során a döntések megelekednek azzal, hogy a tulajdon védelmére hivatkozzanak, és nem tárják fel, hogy ki a tulajdonos, kinek az alapjoga sérült. Tehát az Alkotmánybíróság olyan intézményvédelmet alkalmazott, amely teljesen elszakadt az alanyi oldaltól: a tulajdontárgy a tulajdonostól függetlenül védett.

Ennek a meghatározásnak azért is lett volna jelentősége, mert a járdafestéses és a Lady MRD határozat tényállása közterületen történt, a plakátfestéses ügy tárgya viszont magántulajdonban állt. A köztulajdon pedig ezekben az esetekben önkormányzati tulajdon volt, az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében pedig a tulajdonost megillető jog már nem önkormányzati alapjog, hanem alaptörvényi szinten védelemben részesülő feladat- és hatáskör.²⁵

Társadalomszemléleti különbség mutatkozik abban is, hogy kit tekintünk a köztulajdon jogosultjának: az államot (önkormányzatot) vagy pedig a közösséget. A hivatkozott döntésekből úgy tűnik, hogy az Alkotmánybíróság az államot tartja jogosultnak; a szabályozó szabadon

²³ A tulajdonjog és a tulajdonhoz való jog közötti különbségről lásd TÉGLÁSI András: *A tulajdonhoz való jog alkotmányos védelme*. Szeged, Pólay Elemér Alapítvány, 2013, 15–19.

²⁴ 64/1993. (XII. 22.) AB határozat.

²⁵ VÁRADI Zsanett: Tévkütra tévedt indokolás, mégis szólásszabadság-párti alkotmánybírósági határozat a Kétfarkú Kutya Párt és a járdafestés ügyében. *Közjogi Szemle*, 2019/2., 66.

megalkothatja a köztulajdon használatára vonatkozó szabályokat. Ez legitim, de nem az egyetlen lehetséges megközelítés: ugyanilyen létjogosultsággal bír az az álláspont, amely a köztulajdon a közösség tulajdonaként tételezi, a köztulajdon bárki szabadon használhatja, amíg az nem jár a közösség más tagjainak sérelmével. Ez utóbbi álláspont a köztulajdon jóval szélesebb használatát tenné lehetővé. Ilyen esetekben a rongálást megvalósító véleménynyilvánítások megítélésénél a tulajdon sérülésén túl arra is ki kellene térni, hogy ez kiknek milyen érdek- és jogsérelmet okozott. A hivatkozott döntések viszont a tulajdontárgy sérelmére összpontosítottak.

Ha el is fogadjuk, hogy a tulajdon védelme legitim cél a véleménynyilvánítási szabadság korlátozásához, akkor is vizsgálni kell, hogy – jogi értelemben – sérült-e a tulajdon egyáltalán. Mészáros Ádám Zoltán a német bírói gyakorlat vizsgálata alapján arra következtet, hogy a tulajdon sérülése akkor minősíthető rongálásnak, ha a használhatóság csökken: a festékekkel történő leöntés csak akkor rongálás, ha a rendeltetésszerű állapot visszaállítása állagromláshoz vezet. Ha viszont az egyszerűen eltávolítható, akkor csak polgári jogi felelősség megállapításának van helye.²⁶ Hasonló következtetést von le Szomora Zsolt is, aki szerint a falfirka elhelyezése a rongálásnak nem *sui generis* elkövetési magatartása, ami azt jelenti, hogy a Btk. 371. § (7) bekezdésében meghatározott falfirka elhelyezése nem önmagában, hanem csak akkor tényállásszerű, ha egyébként a rongálás általános alaptényállási meghatározásába [Btk. 371. § (1) bekezdés] is beleillik.²⁷ Összességében megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság a hivatkozott döntésekben az objektív intézményvédelmet helyezte a középpontba az alanyi jogvédelem helyett.²⁸

4.2. Köztisztaság

A járdafestéses és a Lady MRD határozat érvelése a tulajdon (állag)sérelmét a köztisztasággal is összefüggésbe hozta.²⁹ A köztisztaság sérelme (és emiatt a tetteges véleménynyilvánítás szabadságának korlátozása) logikailag csak akkor merül fel, ha a közlés a köztisztaságot sérti, azaz „piszkosabb” lesz a környezet a közlés miatt, mint annakelőtte volt. Ez azonban a vizsgált ügyekben nem áll meg. A tisztaság természetesen esztétikai kérdés, e téren az általános mérce szerinti tisztaságot kell irányadónak tekinteni.

A járdafestéses határozat esetében a járdafelület egyértelműen díszesebb lett, mint annakelőtte. A plakátfestéses határozat tényállásában a kérdés megítélése eltérő lehet: elfogadható az az álláspont, hogy egy összefirkált plakát sérti a köztisztaságot, de ugyanígy az is, hogy ha számos ugyanolyan plakát közül egyet-kettőt átalakítanak, az inkább színesíti a palettát. A Lady MRD akció pedig a köztisztaságot álláspontunk szerint nem érintette: egy üres útfelületet láttak el egy relatíve kis méretű, sablonnal készített ábrával.

²⁶ MÉSZÁROS Ádám Zoltán: Szimbolikus szólás kontra dologrongálás. *Jogtudományi Közöny*, 2020/2., 72.

²⁷ SZOMORA Zsolt: A Kúria első, előzetes döntéshozatali indítvány alapján hozott büntető szakági jogegységi határozata a falfirka büntetőjogi minősítésével foglalkozik. *Jogászegylet*, 2023. március 21., <https://bit.ly/3ZigKaG>.

²⁸ Az objektív intézményvédelem előtérbe helyezése az Alkotmánybíróság gyakorlatában nem egyedülálló. Más ügyekben az eljárás tisztességességét anélkül mérlegelte, hogy vizsgálta volna, hogy akit sérelem ért, az adott esetben alanyi jogi jogosult-e [3206/2024. (V. 31.) AB végzés].

²⁹ VÁRADI i. m. (25. lj.) 66.

4.3. A vélemény tartalmának jelentősége

Akár az objektív tulajdonvédelmet, akár a köztisztaságot tartjuk legitim célnak, azt kell kiindulópontnak tekinteni, hogy a véleménynyilvánítás tartalma közömbös. Akármilyen grafikai ábrázolás került a járdafelületre vagy az óriásplakátra, a cselekmény megítélése azonos kell legyen, hiszen mindegyik sérti az adott tulajdontárgy integritását. Az Alkotmánybíróság a közlés tartalmát kizárólag abban az összefüggésben vette figyelembe, hogy politikai közlést valósítottak-e meg.

Ugyanakkor Schanda Baláznak a Lady MRD határozathoz csatolt különvéleménye azt sejteti, hogy az ábrázolás tartalma alapján is különbség van: az empirikus megfigyelés szerint a hatóságok nem lépnek fel az ugróiskolát rajzoló gyerekekkel szemben. A sorok mögött valóban kiolvasható olyan hatósági attitűd, amely a közhatalommal szembeni gúnyt vagy nyílt kritikát kevésbé viseli el, mint a politikailag semleges közléseket.

Igazolható ez a hatósági hozzáállás? Általánosságban kijelenthető, hogy az alapjoggyakorlás inkább védett, mint az alapjogilag semleges magatartás tanúsítása. Azonban egyes esetekben elképzelhető olyan érv, amely az alapjog-korlátozás legitim célja lehet. A plakátfestéses határozat esetében felvethető, hogy a nemzeti konzultációs plakátot megrendelő kormánynak legitim igénye volt arra, hogy üzenete teljes egészében, változatlan formában jusson el a célközönséghez (amit az átírás, lefestés nem tesz lehetővé). A Lady MRD ügyben felhozható, hogy a protokollfunkciókat is ellátó külügyminisztérium előtti járdafestés Magyarország negatív megítélését jelentheti a külföldiek számára.³⁰ Ám a hivatkozott döntésekben az Alkotmánybíróság nem folytatott tartalmi vizsgálatot, annak ellenére, hogy az – nem borítékolva a vizsgálat végeredményét – meggyőzőbb érvelést eredményezhetett volna.

5. A szükségességi teszt megfordulása

Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az alapjog korlátozásának egyik feltétele az, hogy szükséges legyen, azaz az alapjog korlátozásával elérni kívánt cél más módon ne legyen reálisan elérhető.³¹ Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése a normaszöveg szintjére emelte az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatát. A vizsgált ügyekben az Alkotmánybíróság a tesztet megfordította, és a szükségességet nem az alapjog *korlátozásán*, hanem a *gyakorlásán* kérte számon. Azt vizsgálta, hogy volt-e alternatívája az alapjoggyakorlásnak, a kítűzött cél más formában is elérhető lett volna-e. Az általános alapjogi teszt megfordításának az Alkotmánybíróság nem adta magyarázatát, ami két problémát is felvet. Egyrészt a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlása a kommunikációs csatorna kiválasztását is jelenti,³² nem csupán az üzenet megformázását és továbbítását.

³⁰ Gyakori, hogy külföldi vezetők Magyarországi látogatásakor „elrejtik” az adott vezető belpolitikája ellen tüntetőket. Ennek megítélése esetről esetre változó, de kijelenthető: a nemzetközi kapcsolatok is alapot adhatnak alapjog korlátozására.

³¹ GÁRDOS-OROSZ Fruzsina: Alapjogok korlátozása. In JAKAB András (szerk.): *Az Alkotmány kommentárja*. Budapest, Századvég, 2009, 423–424.

³² KOVÁTS i. m. (8. lj.) 40.

Ez a lehetőség elvész, ha a közlőnek a „legenyhébb kommunikációt” kell választania. Másrészt az Alkotmánybíróság kiindulópontja téves abban a tekintetben, hogy a kommunikációs csatornák azonos súlyúak. A korábbiakban kifejtettek miatt a tetteges véleménynyilvánításnak nagyobb hatása lehet, szélesebb célközönséget érhet el, jobban kifejezheti a közlő gondolatait. A szólások egyenlősége nem jelenti az azonos kommunikációs hatást. A „legenyhébb kommunikáció elve” a gyakorlatban kisebb kommunikációs hatásfokot jelent, ami ellentétes a véleménynyilvánítás alapvető rendeltetésével.

6. A korlátozás arányossága

A tetteges véleménynyilvánítás szabadságának korlátozása eltérően jelenik meg az egyes döntésekben. A járdafestéses határozat már önmagában a szabálysértéssé minősítést aránytalan korlátozásként értékelte. A plakátfestéses határozat arányossági vizsgálatot végzett, és figyelembe vette az okozott kár mértékét, valamint a rongálás miatti szankció súlyát.³³ Az arányossági vizsgálat kritikáját fogalmazta meg Pócza Róbert – álláspontja szerint az indítvány elutasítását megalapozó körülmények nem álltak fenn: az indítványozók a közügyekkel nem foglalkoztak hivatászerűen, érdemi ellenkampányra anyagi erőforrásuk nem volt, a közéleti vitában való részvételükre más hasonló súlyú lehetőség nem állt rendelkezésre.³⁴

A Lady MRD határozat az arányossági vizsgálaton túllépett, és azt rögzítette, hogy ha bármilyen állagsérelem keletkezik a véleménynyilvánítás miatt, akkor az a tulajdonhoz való alapjog szükségtelen korlátozása.³⁵ Az Alkotmánybíróság a három megközelítés közti eltérést nem indokolta, de fontos megközelítésbeli különbség olvasható ki a döntések között. A Lady MRD határozat a többségi indokolás alapján nem differenciál: nem védett a véleménynyilvánítás, ha az akármilyen szintű állagsérelemmel jár. Ez a döntés az állagsérelem visszafordíthatóságának sem tulajdonított jelentőséget, arra hivatkozva, hogy azt a vélemény közlője nem végezte el. Így ebben a döntésben nem is került sor arányossági vizsgálatra.

A fentieknek ellentmond, hogy egy magán- vagy köztulajdonban álló tárgyra elhelyezett közlés a valóságban nagyon sokrétű lehet. A fenti leírásnak megfelel az is, amikor egy vandál a Colosseum falára vés betűket,³⁶ és az is, amikor Banksy egy tűzfalra fest fel egy képet, megsokszorozva a fal értékét és a hely látogatottságát.³⁷ Természetesen mindkét példa szélsőséges, de jól szemlélteti, hogy a kettő közötti különbséget a jognak értékelnie kell, és azt csak az arányossági vizsgálattal lehet megtenni. Azonban ezt a lehetőséget az Alkotmánybíróság elszalasztani látszik.

³³ Más értékelések szerint a Kúria nem folytatott arányossági vizsgálatot, hanem a rongálásból automatikusan következtetett a büntetőjogi felelősségre. TAHIN Szabolcs: Az Alkotmánybíróság határozata a köztéri óriásplakát lefektetését büntető kúriai határozatról. *Jogesetek Magyarázata*, 2021/1., 50.

³⁴ PÓCZA i. m. (22. lj.) 32.

³⁵ Az Alkotmánybíróság álláspontja összhangban van a Kúria 4/2022. jogegységi határozatával, azonban az – véleményünk szerint – a leírtak alapján téves.

³⁶ More Tourists Caught Defacing Rome's Ancient Colosseum. *CNN*, 2023. július 21., <https://bit.ly/4g1KAFI>.

³⁷ Banksy and Illegal Work Protected by Law. *Compulsive Contents*, 2019. március 7., <https://bit.ly/4eQd98e>.

7. Következtetések

A vizsgált határozatokból három következtetés vonható le: kettő általánosságban az Alkotmánybíróság alapjogi megközelítésére, egy pedig szűkebben a tetteges véleménynyilvánítási szabadságra vonatkozóan.

1. Az Alkotmánybíróság az objektív intézményvédelmet előtérbe helyezi az alanyi jogvédelemmel szemben. A tulajdonvédelem nem egy konkrétan meghatározott tulajdonos védelmét szolgálja (a szóban forgó ügyekben a tulajdonos alapjogait az Alkotmánybíróság nem azonosította), hanem általánosságban vizsgálja, hogy gyakorolt-e hatást a véleménynyilvánítás a tulajdon tárgyára. Ráadásul a tulajdonvédelem nem is tűnik a legerősebb korlátozási oknak – életszerűen felhozhatók más szempontok is, amelyek a tetteges véleménynyilvánítás korlátozását indokolhatnák. Azonban ilyeneket az Alkotmánybíróság nem keresett.

2. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában összerosódik az alapjog korlátozása azzal az esettel, amikor egy magatartást nem véd az alapjog. Ez különösen a Lady MRD ügyben érhető tetten: az Alkotmánybíróság alapjogi vizsgálatot követően jutott arra a következtetésre, hogy – az adott körülmények között – a véleménynyilvánítási szabadság már nem nyújt védelmet. A kettő közti különbségnek komoly gyakorlati jelentősége van. Egyrészt az alapjog korlátozásának alkotmányos kritériumai vannak, vizsgálható, hogy milyen célból és módon kerül rá sor. Ha valamire nem terjed ki az alapjog, akkor ezek a kritériumok nem érvényesülnek, teljesen a közhatalom mérlegelési szabadsága, hogy milyen intézkedéseket alkalmaz. Másrészt ha az alapvető jog tartalma szubjektív, akkor ez könnyen az alapjogok eróziójához vezethet, újabb és újabb elemek válhatnak ki az alkotmányosan védett tartományból.

3. A fordított szükségességi teszt (amelyet az Alkotmánybíróság eddig csak a tetteges véleménynyilvánítással kapcsolatban alkalmazott) jelentősen leszűkíti a tetteges véleménynyilvánítás védelmi körét. Nem a korlátozás, hanem az alapjoggyakorlás szükségességét kell igazolni, ami elvi és gyakorlati nehézségekkel jár. Elvi szinten felvethető, hogy ezáltal elvesz az érintett szabadsága arra, hogy a kommunikációs csatornát (a közlés módját) megválassza. Praktikusán pedig ha egy jogszabály vagy bírósági döntés eredményez alapjog-korlátozást, akkor ezek indokolásából kiolvasható, miért volt szükség a korlátozásra. Az alapjoggyakorlást viszont nem kell indokolni: még ha lennének is meggyőző érvei a vélemény közlőjének, hogy miért ezt a csatornát választotta, azok semmilyen fórumon nem kerülnek napvilágra, így az ügyet tárgyaló bíróságok és az Alkotmánybíróság kénytelenek találgatásba bocsátkozni.

Összességében megállapítható, hogy a tetteges véleménynyilvánítás kivételesen szűk területre szorult vissza, ami egyrészt ellentétes az alkotmányjogi dogmatikával, másrészt vissza-szorítja a véleménynyilvánítási szabadság központi magját: a kommunikációt.

Irodalomjegyzék

- CSINK Lóránt: Lehet-e alkotmányos, ami törvénytelen? In KRUZSLICZ Péter – SÜLYOK Márton – SZALAI Anikó (szerk.): *Liber amicorum László Trócsányi*. Szeged, Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2021, 81–87.
- GÁRDOS-OROSZ Fruzsina: Alapjogok korlátozása. In JAKAB András (szerk.): *Az Alkotmány kommentárja*. Budapest, Századvég, 2009, 387–432.

- KOVÁTS Beáta: A véleménynyilvánítási szabadság vizsgálata az Alkotmánybíróság gyakorlatában. *Alkotmánybírói Szemle*, 2023/1., 33–42.
- MÉSZÁROS Ádám Zoltán: Szimbolikus szólás kontra dologrongálás. *Jogtudományi Közlöny*, 2020/2., 69–83.
- NAGY Ferenc – TOKAJI Géza: *A magyar büntetőjog általános része*. Budapest, Korona, 1998.
- PÓCZA Róbert: Az Alkotmánybíróság határozata a nemzeti konzultációs óriásplakátok lefestéséről. *Jogesetek Magyarázata*, 2021/1., 25–35.
- STOCK Szabolcs: A tetteges véleménynyilvánítás dogmatikai kérdései. In KURUNCZI Gábor – POGÁCSÁS Anett – VARGA Ádám (szerk.): *Vis unita fortior. Válogatott tanulmányok*. Budapest, Pázmány Press, 2021, 273–289.
- SZOMORA Zsolt: A Kúria első, előzetes döntéshozatali indítvány alapján hozott büntető szakági jogegységi határozata a falfirka büntetőjogi minősítésével foglalkozik. *Jogászegylet*, 2023. március 21., <https://bit.ly/3ZigKaG>.
- TAHIN Szabolcs: Az Alkotmánybíróság határozata a köztéri óriásplakát lefestését büntető kúriai határozatról. *Jogesetek Magyarázata*, 2021/1., 47–52.
- TÉGLÁSI András: *A tulajdonhoz való jog alkotmányos védelme*. Szeged, Pólay Elemér Alapítvány, 2013.
- TÖRÖK Bernát: A szólásszabadság hatóköre és az általa nyújtott védelem. *Magyar Jog*, 2015/7–8., 385–393.
- VÁRADI Zsanett: Tévítra tévedt indokolás, mégis szólásszabadság-párti alkotmánybírósi határozat a Kétfarkú Kutya Párt és a járdafestés ügyében. *Közjogi Szemle*, 2019/2., 65–66.

SZABADON SZÓLNI, DEMOKRÁCIÁBAN

A szólásszabadság magyar doktrínája az amerikai jogirodalom tükrében

SZERZŐ: Török Bernát

ÁRA: 5000 Ft

Nagy viták és már-már mindent megkérdőjelező kihívások korát éljük az alkotmányjog világában. A hatalommegosztás biztosításának konkrét követelményeitől a nemzetközi jogvédelmi mechanizmusok szerepén át alapjogaink védelmi mércéinek rendszeréig nincs kivétel az újragondolás, sőt sok esetben az újraszabályozási kísérletek alól. Ilyen környezetben a legkevésbé sem lepődhetünk meg azon, hogy a szólásszabadság (s vele kéz a kézben a sajtószabadság) nemhogy nem mentes az alapvető erejű kihívásoktól, hanem épp az elsők között szembesült velük. A nyugati civilizáció ugyanis egészen bensőséges kapcsolatban áll a szólásszabadsággal, ami a véleménynyilvánítás fontosságának elismerése mellett jellemzően azzal is jár, hogy a társadalom fejlődésének folyamatai – legyenek azok akár kedvezőek, akár vészjóslóak a jogvédelem számára – az alapjogok dimenziójában nagy eséllyel a szólás- és sajtószabadság terepén jelennek meg leghamarabb.